

■ MARIA GORNIC

A trăi în lumea păpușilor

Lumea păpușilor și a poveștilor pentru copii este o lume de mister. Îmi place grozav această „penumbră”, în care nu se vede prea bine, dar se simte acut. Penumbră în care ghicești sufletul și ochii.

Păpușarul creează pentru copilul-spectator o lume cu : **păpușa** — instrumentul, **mina** — pîrghia care pune în mișcare instrumentul, și **ochii** — care transmit ceea ce simte păpușa. Tot ce simți, re-dai cu mina, și prin ochi : bucurie, ură, dragoste, antipatie...

Trebuie să știi să te joci mereu, în fiecare spectacol, și să te joci în așa fel încît spectatorul-copil să suprapună jocului tău propriile sale imagini despre joc. Există profesionalism și la noi, pentru că nu e totul să simți profund, ci

să poți transmite. Publicul, partenerul de joc, te influențează. Depinde de propria ta flexibilitate să reușești să dai jocului sensul dorit.

Mijloacele teatrului de păpuși sînt cel puțin la fel de bogate ca și ale teatrului dramatic, dacă nu chiar mai bogate, pentru că păpușa poate deveni instrument nu numai pentru jocul copiilor, ci și pentru jocurile periculoase, dure, înscenate de maturi.

La Teatrul de păpuși din orașul nostru s-a montat mai anii trecuți un spectacol cu **Ivan Turbincă**, o dramatizare semnată de Șerban Foartă, de mare actualitate și forță, recomandabilă oricărei scene mari ; tot cam atunci, pe scena mare „a Teatrului Național, în lumina reflectoarelor a apărut **Mary Poppins**, musical pentru toate vîrstele, cum pentru toate vîrstele (cu precădere pentru adolescenți) a fost pusă în scenă — la păpuși — **Ivan Turbincă**.

Deci, teatrul „mare” și cel „mic” pot face și schimb de texte, dacă există profesionalism ! Nu trebuie să trasăm o limită rigidă între piesa „pentru adulți” și cea „pentru copii”. Există capodopere clasice care — prelucrate scenic de regizori inspirați, cu contribuția unor scenografi talentați și inventivi și a unor actori ce joacă cu convingere și cu suflet, devin modalitatea ideală de inițiere a copiilor în arta teatrală.

La păpușari, în modestia gestului cultural, eficacitatea este promptă și cu rezonanțe de lungă durată. Se pare că spectacolul cu păpuși pentru copii e o știință, și e nevoie de timp pentru a o învăța temeinic.

Datorită spectacolelor pe care le susținem în grădinițe și școli, am ajuns să cunoaștem și să ne traducem reacția copiilor — ei fiind cei mai sinceri spectatori. Dacă le-a plăcut, sînt foarte dezamăgiți la sfîrșit : „s-a și terminat spectacolul ?” Dacă reprezentăția trenează, ei nu se sfiesc să întoarcă spatele, discutînd „probleme arzătoare la ordinea zilei”, sau chiar să iasă din sală.

În ultima vreme, păpușarul apare tot mai des la vedere, jucînd și jucîndu-se : minuieste păpușa, dansează, montează decorul, vorbește cu sala, cîntă, încercînd mereu să fie la diapazonul copilului căruia i se adresează, și care nicio-dată nu se face că se joacă, ci trăiește în acest orizont al jocului. (Oare cum s-ar defini starea de neajoc ?)

În **Noua poveste a Scufiței roșii**, copiii îl adoră pe lup — acesta fiind un caraghios lung și slab, căruia i se face rău la gîndul că trebuie să o mănînce pe bunică sau pe Scufiță — ba chiar îl

și ajută să joace o farsă eroinei vechiului basm.

Un spectacol mai nou este *Giovanino fără frică*, în care Ioana Rauschan, noua regizoare a teatrului nostru, încearcă prin text, mizanscenă, scenografie, ilustrație muzicală (care îi aparțin) un spectacol gen *commedia dell'arte*, în care păpușarii devin actori totali, montare ce aduce un plus de calitate, de profunzime actului creator. Modalitatea spectacolului permite eliberarea copiilor de sugestia magică, convenția teatrală fiind donată de actorii-păpușari, care invită cu vervă publicul la o reprezentare păpușărească.

LIVIU BEREHOI

Actorul și partenerul său, marioneta

Lupul se ascunde în așteptarea celor trei iezi care, de la cumpărături (așa e în povestea „răsturnată” de Mihai Crișan)

vor veni unul cite unul la locul stabilit pentru întâlnire

În sală, copiii, mai întâi timid, apoi într-un glas încearcă să-i prevină de primejdia ce-i amenință. Dar textul trebuie urmat cu strictețe. Reacțiile personajelor sînt cele stabilite în multele repetiții ce preced premiera. Spectacolul își urmează firul. La Teatrul de păpuși relația dintre actor și publicul în pantaloni scurți este directă și imediată. Răul trebuie sancționat pe loc — binele trebuie să triumfe, dacă se poate cu mult înainte de deznodămîntul final.

În urmă cu mai bine de zece ani, cînd am urcat pe scena acestui teatru minunat, care este Teatrul de păpuși, și mai ales pe scena acestui teatru de excepție, care este Teatrul „Tîndărică”, aproape toate spectacolele se jucau cu textul imprimat pe bandă de magnetofon, iar actorii păpușari dădeau viață personajelor-păpuși sau marionete ascunși de privirile spectatorilor. Astăzi, din ce în ce mai des, actorii ies alături de personajele lor pe scenă, sub privirile mirate dar nu mai puțin fascinate ale spectatorilor copii. Actorul și prelungirea mîinii sale — marioneta — devin parteneri.

Desigur, este foarte greu să crezi iluzia că marioneta se mișcă singură. Copiii însă au o disponibilitate, poate mai mare decît a adulților, de a accepta convenția. De la joaca lor cu păpușile-jucării pînă la jocul scenic al păpușilor-actori nu este decît un pas.

Mărturisesc că la început îmi era puțin teamă de copiii din sală. Nu le cunoșteam reacțiile și mai ales nu-mi dădeam seama dacă ceea ce văd înțeleg și le place. Alături de cîțiva colegi, am fost distribuit în două spectacole experimentale, cu care am vizitat mai toate grădinițele din București. Am învățat foarte mult atunci. Jucam pur și simplu în mijlocul copiilor, care, dacă doreau, ne puteau atinge —, pe noi și marionetele noastre. Reacțiile lor, imprevizibile la început, cu timpul ne-au devenit familiare. Cit despre diversitatea lor, se poate scrie un volum întreg.

Această experiență mi-a ajutat foarte mult mai tîrziu, cînd a trebuit să ies, alături de personajele interpretate, pe scenă, sub privirile directe ale spectatorilor.